

Utripajoče sze Mehike II.

Tekst in foto: Gal Kušar

Za Morelio, glavno mesto zvezne države Mičoakán, sem prvič slišal, ko sem se začel pripravljati na potovanje. Ko pa sem prišel tja, me je pričkal sprejem z ognjemetom! V soboto zvečer se je na trgu pred katedralo zbrala množica ljudi. Ob igranju orkestra so se na katedrali s 70 m visokima zvonikoma postopoma prižigale luči in jo vedno bolj osvetljevali. Za veliki finale je bil potem še ognjemet.

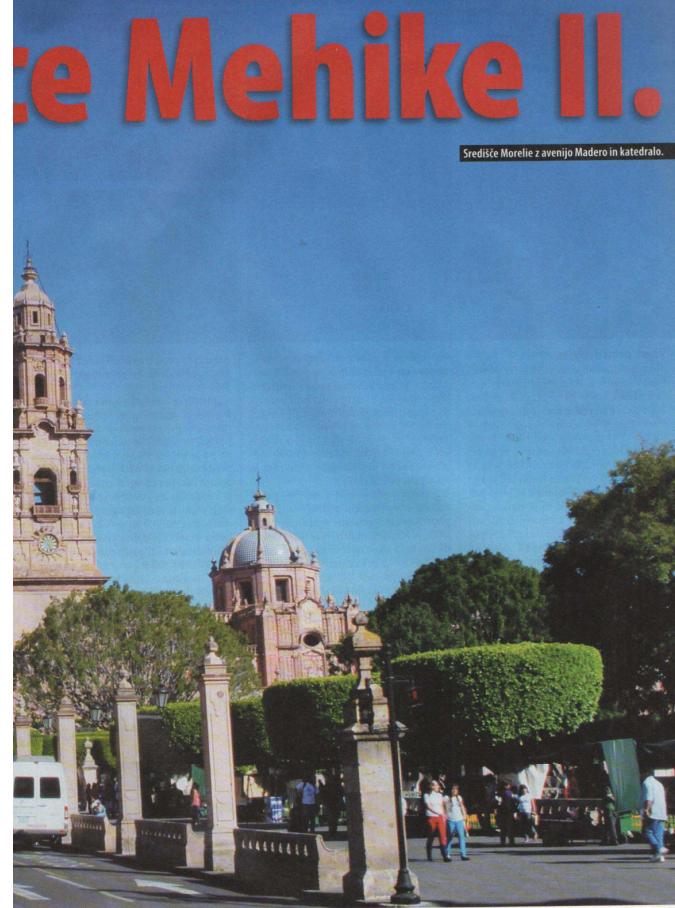

Foto: E. Černý 79

Vojna proti drogam

Tako je vojska se v Moreli ponovno vskršla. Kakšna pravljavnost je bila? Leta 2008 pa je bilo pravljavanje druga neodvisnost, še posebno ogrevito, saj je med množico na glavnem trgu razneslo dve bombe. Odgovornost za mihieške raznenevadene napade na civiliste, v katerem je umrl vsaj osem ljudi, več sto pa je bilo ranjenih, so uradne oblasti prispevale obracunavanju med narkomaniskim kartelom La Familia Michoacana in Los Setas. Lahko pa je šlo tudi za opozorilo predsedniku Felipeju Calderonu (stranka PAN), miški pravici z operacijo Michoacan, ki jo je začel 12. decembra 2006. Tedaj je v rodni Michoacanu napotil prvih 4000 vojakov zvezne vojske, da bi vzpostavili red, saj je bilo zaradi nasilja, povezana z drogami, takrat v Michoacanu ubitih že 500 ljudi. Lokal-

na policija je bila podkupljiva in neučinkovita, prebivalci pa prestraseno. Vojska pa nesodobno začela nadzorovala območja, kjer bi bila pot potrebovala organiziranega kriminalca in izvajati ročnice. Na cestah so postavili kontrolne točke. V vojni proti trgovinjam z drogama in Mehiki sedaj sodeluje 45.000 zveznih vojakov, ki ponujajo državnim in lokalnim policijam.

Ugotovljajo, da je bilo v nasilju, povezanem s trgovinjam z drogami in zato potrebovalo varnosti, v zadnjih petih letih v Mehiki ubitih vsaj 45.000 ljudi. Pojavili so se tudi očitki predsednika, da vojska pri izvajanjih naleti kati človekovke pravice. Ko sem potoval po Michoacanu je bila vojna z parkotraffi-ki na vrhuncu. Helikopter z notranjim ministrom Franciscom Blakom je zaradi slabega vremena 11. novembra 2011. strmoglavil. V podobni helikopterski

nesreči je pred tremi leti umrl tudi njegov predhodnik na ministrskem položaju.

Vojni proti tem kartelom vsaj na začetku nisem očital in je bilu čutiti, če odstjem povečano prisotnost vojaških patroli in nadzorne točke na cestah. Zato pa je bil na vsakem koraku opazen predvoljni boj. Z velikimi plakatov, avtobusov, taksijev in ograj so se smejili trije kandidati za guvernerja na pokrajinskih volitvah: zdajšnji guverner Silvano Aureoles (PRD), Fausto Vallejo (PRI) in Luisa María Calderon (PAN). To, da je kandidirala tudi predsednikova sestra, je bil dozak, kako ponujenih so te volitve rezultat volitev, ki so potekale 13. novembra 2011, je bil tesen. Zmagoval je Fausto se je moral takoj braniti pred očitki, da je zmagal s pomočjo narkotraffika, ki naj bi zastraševali volivce in volivke.

Obalno sprehajališče v Puerto Vallartu

Peščene plaže in toplo more privabijo turiste v Puerto Vallarto.

Kolonialna Morelia

Morelia je lago mesto. Ime je dobila po svojem mestnem Joaquínu Morelosu, heriju borcu za mihieško neodvisnost. Kolonialno mestno središče s katedralo, trgom in palatami je pod Unescovo zaščito. Razširjanje mesta sema začel zjutraj lagodno v družbi skodelice vročega čokolade pod kamnitimi oboksi Cafe Catedral. Nato sem se sprehodil po palacie Clavijero, bivšega Jezuitskega kolegija. Ko so junite izgnali s španskih ozemelj, so se vsekodaj spremenili v cudočno knjižnico. S stropa visijo razkošni lesteinci, knjige so shranjeni v režljanih vitrinah, kjer jih povezujejo lesene galerije, stene pa so okrašene z murali. Minus gledavne parka z drevesi, klopcami in brezplastnimi wifi internetom, sem odšel do ostankov akvadukta. Pred njim je vodnjak treh tarasc, ki se kopajo. Bronasti kipi so bili nekomu

tako všeč, da jih je leta 1940 ukradel in jih se ni vrnil. Zato sem lahko občudoval le kopije.

V prazničnem Patambanu

V nedeljo je bilo treba zdaj odpraviti na pot. Gospiteljica Margarita me je povabila, naj se njej in njenim prijateljem pridružim na izletu v vas Patamban. Po Čakanju za mudnikov, se je konvoj petih avtomobilov, v katerih se nas je razpredelilo 20 ljudi in en pes, končno odpravil na pot. Patamban leži sredi mihiečanskega podežela. Pokrajina je zelenja, med vulkanskimi hribi so borovi gozdovi, obdelana polja in nasadi avokada. Veliko je tudi pokritih rastlinjakov, kjer na rodovitni vulkaniki prsti gojijo paradajzne, jagode, robidnice in cvetje. Hrše ob cestah so oprečne, opake peči izdelujejo kar tam. Nakopanje gline, oblikujejo zida, te presujojo na soncu, nato pa iz zida-

kov in lesa zgradijo peč in žgajo opeko. Že pred Patambanom se je promet ustavil, redarji so nas usmerili na parkirišče na travniku. Pot smo nadaljevali peš. Gnezdeča je bila velika, kot je za sejamski dan spodobi. Ob glavnih cesti, ki vodi v vas, so bile stojnice, na katerih so prodajali skoraj vse: od torb, kitar, visečih mrež, živilih psov pa do sadja različnih vrst. Privočil sem si s vrčko s koščki sladkikh, rdečih lubenic. Mihiešani veliko jedo. Predvsem imajo radi razne majhne prigrizke, sadje in slăščice. Za kosilo smo zasedli plastične stole pod polivinlasto streho ulične jedilnice. Tri domačinke so suvereno obvladovale kuhično, stregle, pomisile posodo in pobiralne narocila in denar. Naročili smo churipo in corundas, značilni praznični jedi. Churipo je neke vrste goveja obara s čilijem in zelenjavo (bučke, koruz in zelje). Corundas pa so trikotni cmoki iz te-

Letoviški kompleks v Manzanillu.

La Campana je arheološko najdišče z nizkimi piramidami in vulkano Fuego v ozadju.

Pozle, razpoloženi repki surovih kocij, marinirani v limeinem soku z dodatkom zelenega čilija ter lističice kokoševega oreha.

Pozle, mišočačanska iz kuhinje, rdičljivih vrst in čilija ter atoleve gošt, nač napraviti, ki je priprava iz koruzne moke in za

Slaščice iz kokosa

Ulica prodaja sadja

sta, zaviti v koruzne liste in kuhanvi sponzor. Okrepčani smo se napoltili po glavnih vasi cesti. Väskani so sledili poti na tleh izdelovali afombre, sprengroge, izdelane iz barvnega žaganja in cvetja, s katerim okrasijo tla pred hišami. Na vrv, napete čez ulico, so obesili raznovrstno okras. Za potrebitve lakovci so ušli ni prodajalci prodajali sladice iz kokosa in pčelne sladke buče. Muzikantje so igrali ljudsko glasbo. Za otroke je bil postavljen zabavni park. V parku pred cerkvijo so ljudje jedli in počivali. Cerkev je bila nabojo polna. Da bi se izognili prometnemu kaosu, smo se sedeli prav koncem praznovanja odpravili domov.

Sladka Zamora

Ker mi imeli je nekaj časa, smo se posvetili cesti, ki je bila skoraj zapuščena. Gostitelji so mi predlagali, da ludje zarezajo in naredi potujete pomoči. Če pa že morajo, vožijo konjovih po nekaj avtomobilov skupaj.

K primerenemu izraziju so prispevale svoje lege o prikazih, utopljenih, nezemljanih, chupacabrah, duhovih in čarovnicah, s prijevodenjem katerih smo se kratkočasno zanimali. Najbolj mi je ostala v spominu stara michočanska legenda o La Lloron. Ena od nešteteih verzij je takrat: črnolica lepotica Mariana je utopila svoje otroke, da bi lahko zavila z novim moškim. Ko jo je zavnil, se je ubila. Na nebeskih vrath pa ji

Osvetljena neo-gotska katedrala v Zamori.

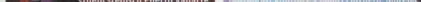
Comala, idilična vas z lepo cerkvijo, parkom z oranževci in belimi klopcami.

Väška cerkev v Patzcuaro na zgodnje nedelje.

Zavihalo večerno dopajanje v mestni središču Puerto Vallarte.

Mestna kuhinja v restavraciji v hotelu Clavijo, Morelos.

niso dovolili vstopiti v onstranstvo, dokler ne najde svojih otrok. Zalostna Marija je bila prisiljena vrniti se na zemljo, kjer še danes tava kot duh, kar naprej joče in išče svoje otroke v rekah in jezerih. Večkrat jo opazijo ponoči ob cesti.

Colima s čudovito kuliso

Zvezna država Colima je še ena od mehiških trduljic. Neokrnjena narava, visoki vulkani in streljive reke pomenujo raj za arhitekturne popotnike. Zaradi nerazvite turistične infrastrukture je turistov malo. Blizina Pacifika pripomore k subtropskemu podnebju. Mesto Colima na prvi pogled deluje zasporno in brez kolonialnih arhitekturnih presežkov, ki bi jih sicer prizakovali v tretjem najstarejšem mehiškem mestu, ustanovljenem leta 1523. Vzrok za romanjajo kolonialne dediščine je 30 km oddaljeni vulkan Fuego (3820 m), iz katerega se pogostokad in se še vedno vsake tolko časa stresce. Zadnji večji potres je mestu prizadel januarja 2003. Fuego je nedostopen, na njegovega soseda, Nevado de Colima (4240 m), pa naj bi se dalo povzeti z vodnikom. Ker vodnik nisem mogel dobiti, sem si vulkan lahko ogledal le daleč, in to iz La Campana. La Campana je arheološko najdišče v predmestju Colime. Nizke piramide naj bi izvirale iz leta 1500 pred Kristusom. Med ruševinami so tudi ostanki igrišča za igro z zogom, to je redkost v Zahodni Mehiki. Piramide so orientirane proti severu, proti vulkanu Fuego, ki je čudovita kulisa.

Po ure vožnje iz Colima in slaboste v preteklosti na vzpetini leži mestec Comala. Že avtobus sem ospazoval z apnom poblega pročela kolonialnih hiš. Avtobus je počasi poskakoval po tlakovanih ulicah. Izstopil sem postajti v sredistvu mesteca in na potpol v cerkev, ki je bila okrašena z rumenimi zastavicami. Nasproti cerkve je bil park z belimi klopcami. Senco pa so delati temeno zeleni pomarančevci z oranžnimi plodovi. Na južni strani parka so pod oboki vabilo mize *centros bataneros*. Zasedel sem stol s pogledom na park in naročil *michelado*. Kmalu mi je nataknil prinesel *enchiladas*, polnjene tortille, prelite z različnimi omakami. V kozarcu pa je prinesel tudi pol rakovice v ribji juhi.

Mural Joséa C. Orozca na stremu paviljona v glavnem parku Cd. Guzman.

Legvan

INFO: Mehika

Združene mehiške države ali na krakto Mehika, to je obmeška država v Severni Ameriki, ki na severu meji na Kalifornijski zaliv in na jugozahodu na Guatemaš, in na vzhodu na Mehiski zaliv in Karibsko more. Mehika je upravno delena na 31 držav in 1 federalno mesto Ciudad de México.

Slastne lubenice z limetami

Razvojeni Manzanillo

Po treh tednih potovanja sem si začel osvežljivte v morju, zato sem se z avtobusom odvajaš v Manzanillo na pacifiški obali. Manzanillo boljše zaradi razvojene obrtnosti. Rad bi vse, in to se mo pozna. Po eni tednu je ob obali veliko imenitnih hotelov z lepimi plažami, po drugi pa je tu tudi najboljembajši mehiški pristanišče. Za pikno na je mesto se samozvana svetovna prestolnica

ca mečari! V Manzanillu je orkan Jova povzročil poplavne. Obalni del mesta je bil nekaj dni pod vodo. Čeprav je od orkana in poplav minilo že nekaj tednov, so posledice razdejanja še vedno odprtanjali. Veliki valovi so odnesli cele dele obale in porušili infrastrukturo na plaži. Ob večernem spreobrodu je plaža sajnavela, saj se turistična sezona začne decembra. Nekaj mladencev je čas preganjal z deskanjem na valovih.

Manzanillo je očitano pomajnike, ki so identificirale, a to je velja za vino. Biela je favorita. *Agnolile* so zelo popularni repki surovih kocij, marinirani v limeinem soku z dodatkom zelenega čilija ter koščki kumar in rdeče čebule. Poleg so namna postregli še hrušljave tortille. Pri spreobrodu po starem delu mesta sem na dreveni opallil velikega legvana. Ko so ga z Novembra boli pogledala, sva jih na drevesih, ki so raste na nogi strani z vodo napajajočem jatku, opazila še več. Malo naprej je bila tabla, ki je opozarjala, da je to zavetnika za ogrevanje levanje in da družina Archundia že 30 let skrbila za njem.

Priprave pred ribolovom na velike ribe (big game fishing).

Príprave pred ribolovom na velike ribe (big game fishing).

V marini v Puerto Vallartu je zasidranih večilo jaht predvsem kanadskih lastnikov.

Dekanje na valovih Pacifica.

Puerto Vallarta z romantičnim pridihom

Legvani so prinesli slavo tudi kraju Puerto Vallarta. V 60. letih prejšnjega stoletja je John Huston v zalivu Misimaloški film *The night of the Iguana* (Noč legvana). Romanca med Richardom Burtonom in Elizabeth Taylor je prignila medjisko pozornost. Kraje je dobil romantičen sloves in se iz zaspame

rribci vasi začel razvijati v veliko letovščice. Blizini ZDA in Kanade zagotavlja stalni dotok turistov. Turistične migracije se dogajajo zlasti v zimskem času, ko kanadski upokojenci pobegnijo pred mrazom na jug. Podobno konec novembra kiti gribavci prispajajo iz mrljih voda Aljaske in se tu parijo. Turisti lahko uživajo v soncu, na plažah, v trgovinah, na spremodilih, s potapjanjem in hrano.

Ko me veliki turistični kraj ne privlači, sem v Vallartu priljubil iz enega samega razloga: zaradi mehiških. V Morja pred Vallartom naj bi bila polno valov in tun in mečarjev! Ob 7. uri smo z barčko odpeljali iz marine na *big game fishing*. Ekipo smo sestavljali kapitan José, pomočnik Cristiano, starejši Kanadian John in jaz. Cristiano je polno navdušenje pripravil ribiško operivo. Na ribiške palice je navezoval petmetre vabe in jih spuščal v vodo. José je kirmilj ladjo s primočrtno hitrostjo, z Johnom sva sedeča na stolih vsak s svojo palico v roki in čakala, da kap prime in se veliki lov začne. Prvič je bil mečar, ki je kirmilj načrtovanost pripravil tudi žive valve. Ker po dveh urah na umetne vabe nismo niti ujeli, sem jih zamenjali z živimi. Tudi s temi nismo imeli uspeha. Ob dveh pooldnih smo pristali v mornarici in se poslovili. Večer sem prešel na balkon hotela Andaz, pihal se v prebal Heewywayeter do Sture in vodil vodil.

Na potovanja po zahodnem centralnem Mehiskem vslavju lahko potrider, kar piše v Lonely Planetu. Mehika

